

Інформаційно-аналітична довідка
«Дотримання норм академічної доброчесності науково-педагогічними,
педагогічними працівниками ДУІТЗ»
за результатами опитування науково-педагогічних, педагогічних
працівників ДУІТЗ

1. Загальна інформація про дослідження і респондентів.

Тема опитування. Дотримання норм академічної доброчесності науково-педагогічними та педагогічними працівниками ДУІТЗ.

Мета опитування. Комплексна оцінка стану дотримання принципів академічної доброчесності в Університеті очима науково-педагогічних працівників, виявлення сильних сторін і проблемних зон, що потребують особливої уваги адміністрації, гарантів освітніх програм і науково-педагогічних працівників для удосконалення системи впровадження принципів академічної доброчесності.

Цільова аудиторія. Науково-педагогічні та педагогічні працівники ДУІТЗ.

Метод збору даних. Дослідження проведено із застосуванням онлайн-анкети (Google Forms).

Дата проведення опитування. 20 по 24 жовтня 2025 року.

Опис структури/змісту анкети. Анкета складається з 15 запитань, згрупованих у два розділи: питання 1–3 об'єднані в розділ «Загальна інформація», а питання 3-15 – у розділ «Академічна доброчесність». Розділ анкети «Академічна доброчесність» є основним тематичним блоком і спрямований на комплексне дослідження сприйняття, обізнаності та власного досвіду НПП щодо дотримання етичних норм та принципів академічної доброчесності в освітньому та науковому процесах.

Питання 1–3 «Загальна інформація»

В опитуванні взяло участь 68 респондентів, що склало 51,1% від загальної кількості науково-педагогічних, педагогічних працівників ДУІТЗ. Соціально-демографічні характеристики респондентів наведено у табл. 1.

Таблиця 1.

Кількість респондентів, що брали участь в опитуванні із зазначенням статі,
посади та науково-педагогічного стажу

Посада	Кількість респондентів	% від загальної кількості НПП/ПП	Науково-педагогічний стаж, кількість респондентів				Чоловіки	Жінки
			до 5 років	5–10 років	10–20 років	понад 20 років		
Професор	9	6,77%	0	0	1	8	6	3
Доцент	30	22,56%	1	2	9	18	13	17
Старший викладач	21	15,79%	2	2	8	9	7	14
Викладач	6	4,51%	3	0	2	1	2	4
Інше (вказати)	2	1,50%	0	0	1	1	0	2
Всього:	68	51,1%	6 (8,8%)	4 (5,9%)	21 (30,9%)	37 (54,4%)	28 (41,2%)	40 (58,8%)

В опитуванні взяли участь 68 науково-педагогічних та педагогічних працівників, що становить 51,1% від загальної кількості всіх викладачів. Це свідчить про охоплення більшої половини викладацького складу та забезпечує достатній рівень репрезентативності отриманих даних для поширення результатів дослідження на весь колектив.

Для оцінки професійної складової учасників опитування було зібрано інформацію про їхній науково-педагогічний стаж та гендерну складову. Така характеристика важлива, оскільки рівень стажу може впливати на сприйняття академічній доброчесності, методи роботи та бачення проблем у навчальному процесі.

3. Ваш науково-педагогічний стаж:

68 відповідей

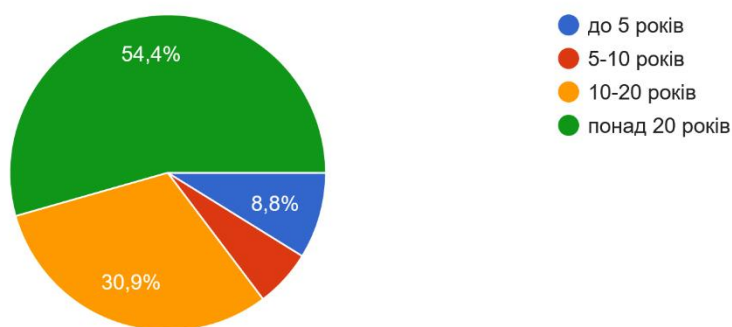

Рис. 1. Розподіл респондентів за науково-педагогічним стажем

Представлена діаграма ілюструє, що основну частину викладацького складу, який взяв участь в анкетуванні, складають досвідчені фахівці з досвідом роботи понад 10 років. Частка педагогів із стажем до 10 років є значно меншою. Це дає підстави характеризувати колектив респондентів як досвідчений та сформований:

- 54,4% – викладачі зі стажем понад 20 років. Це домінуюча група, більше половини всіх респондентів;
- 30,9% – викладачі зі стажем 10–20 років. Друга за чисельністю категорія, майже третина вибірки;
- 8,8% – викладачі зі стажем до 5 років. Це відносно невелика частка, молоді викладачі;
- 5,9% – викладачі зі стажем 5–10 років.

Найбільшу активність продемонстрували доценти (30 респондентів, 44,12%), за ними йдуть старші викладачі (21 респондент, 30,88%). Професори були менш активними (9 респондентів, 13,24%), найменша кількість учасників була серед викладачів (6 респондентів, 8,82%) та осіб на інших посадах (2 респонденти, 2,94%).

За гендерною складовою серед опитаних переважають жінки – 40 осіб (58,8%).

2. Результати опитування.

Питання 3–15 «Академічна доброчесність»

Аналіз відповідей на питання №3 доводить, що викладачі одноставно розуміють академічну доброчесність як систему етичних принципів, моральних норм і правових правил, що регулюють поведінку всіх учасників освітнього та наукового процесу. Більшість відповідей підкреслює кілька ключових ідей.

Передусім академічну доброчесність пов'язують із чесністю, відповідальністю, справедливістю та повагою до інтелектуальної власності. Викладачі наголошують, що це протилежність плагіату, фальсифікації та будь-яких форм обману. Доброчесність постає як необхідність самостійно виконувати роботи, коректно цитувати джерела, не привласнювати чужі ідеї та дані, забезпечуючи прозорість результатів навчання й досліджень.

Також підкреслюється, що це не лише вимога до студентів. Викладачі розглядають академічну доброчесність як взаємну відповідальність між здобувачами освіти та педагогами, що передбачає об'єктивне оцінювання, чесність у викладанні та дослідженнях, етичну поведінку і взаємоповагу.

У відповідях простежується розуміння доброчесності як фундаменту якості освіти і довіри: вона гарантує достовірність результатів, підтримує справедливість і формує професійну культуру, у якій недопустимі корупція, упередженість, маніпуляції чи фальсифікації.

Загалом викладачі описують академічну доброчесність як базову етичну й правову основу освіти й науки, що поєднує чесність, повагу, прозорість, відповідальність та культурні норми академічної спільноти.

За результатами відповіді на запитання №4 «Чи знайомі Ви з Положенням про забезпечення академічної доброчесності та етики в університеті?» було встановлено такий розподіл: 69,1% респондентів зазначили, що детально ознайомлені з документом, 25,0 % – частково знайомі, 5,9 % – не ознайомлені.

Чи знайомі Ви з Положенням про забезпечення академічної доброчесності та етики в університеті?

68 відповідей

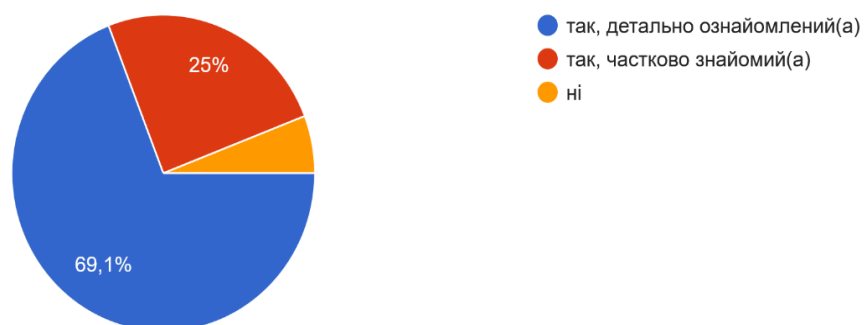

Рис. 2. Обізнаність з Положенням про забезпечення академічної доброчесності та етики в ДУІТЗ

Отримані дані свідчать, що переважна більшість науково-педагогічних та педагогічних працівників орієнтуються в основних положеннях нормативного документа. Водночас присутність групи неознайомих викладачів вказує на доцільність посилення інформування та забезпечення доступності актуальних версій відповідних політик.

У межах опитування викладачі надали інформацію щодо інтеграції питань академічної доброчесності та прозорості оцінювання в освітній процес.

6. Чи включаєте Ви питання академічної доброчесності під час проведення лекцій та практичних занять?

68 відповідей

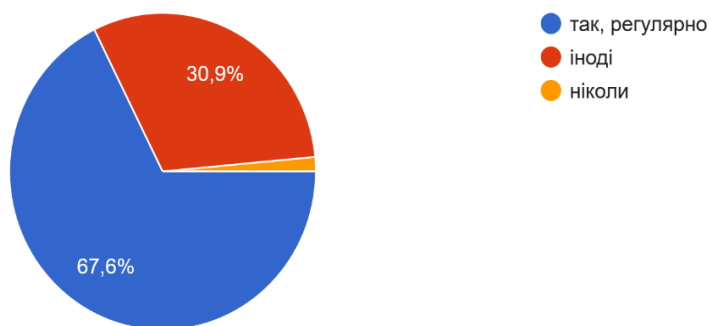

Рис. 3. Інтеграції питань академічної доброчесності в освітній процес викладачами

За результатами відповіді на запитання №6 про включення тематики академічної доброчесності під час проведення лекцій і практичних занять встановлено, що 67,6% респондентів роблять це регулярно, 30,9 % – роблять епізодично, а 1,5 % – не включають такі питання.

У відповідях на запитання щодо ознайомлення здобувачів із формами контролю, критеріями оцінювання та загальними правилами навчальної взаємодії на початку вивчення дисципліни (питання №7) 95,6% викладачів зазначили, що здійснюють таке інформування, тоді як 4,4% роблять це лише іноді.

7. Чи знайомите Ви на початку вивчення дисципліни здобувачів вищої освіти з системою та критеріями оцінювання, загальними «правилами гри»?

68 відповідей

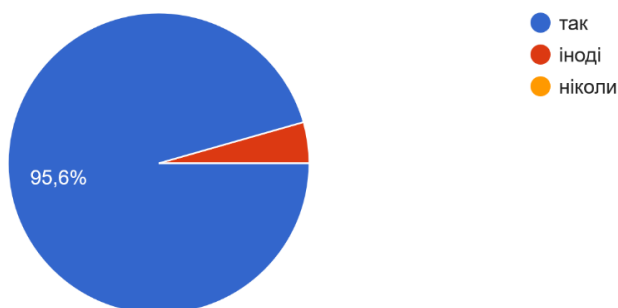

Рис.4. Рівень дотримання викладачами вимог щодо інформування здобувачів про правила оцінювання

Узагальнено ці дані свідчать про те, що переважна більшість науково-педагогічних та педагогічних працівників системно інтегрують питання академічної доброчесності та забезпечують прозорість оцінювання, що є важливим елементом формування якісного освітнього середовища.

За результатами відповідей на питання №8 щодо поширеності академічної недоброчесності серед здобувачів встановлено, що 77,9% викладачів епізодично стикаються з порушеннями, 8,8% вказують на їх регулярний характер, тоді як 13,2% респондентів зазначили, що ніколи не спостерігали таких випадків. Таким чином, переважна більшість НПП фіксує наявність окремих проявів недоброчесної поведінки, тоді як стабільна відсутність порушень є винятком.

8. Чи стикалися Ви з випадками академічної недоброчесності серед здобувачів вищої освіти?

68 відповідей

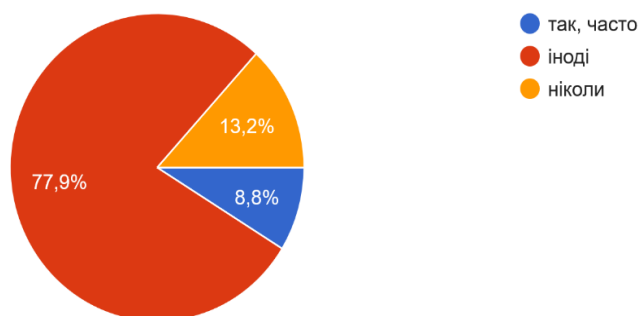

Рис. 5. Поширеність академічної недоброчесності серед здобувачів

Аналіз відкритих відповідей на питання №9 щодо конкретних форм недоброчесності демонструє, що найчастіше викладачі відзначають такі порушення, як списування під час самостійних робіт, заліків та іспитів (69,1%), академічний плагіат, включно з використанням чужих робіт без належного цитування (61,8%), використання сторонньої допомоги (42,6%) а також фальсифікацію даних у письмових роботах (8,8%). Окремі респонденти згадують випадки обману та інші форми недоброчесної поведінки.

9. Які форми порушення академічної доброчесності найчастіше зустрічаються у здобувачів вищої освіти? (Можна обрати кілька варіантів)

68 відповідей

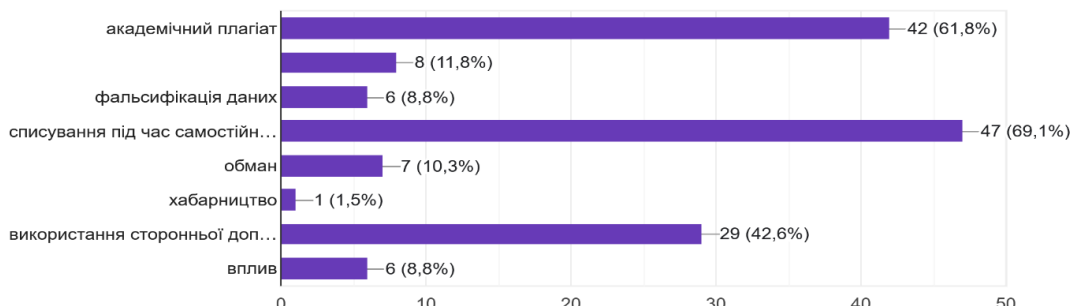

Рис. 6. Поширені форми порушення академічної доброчесності

У відповідях щодо причин порушень (питання 10) викладачі найчастіше вказували:

- недостатнє розуміння принципів академічної доброчесності (55,9%);
- лїнь, прокрастинація (52,9%);
- низький рівень мотивації (50%);
- брак навичок академічного письма, складність самостійного опрацювання матеріалу (32,4%);
- страх перед невдачею (26,5%);
- наслідування попереднього досвіду або поведінки інших (22,1%).

10. Які, на Вашу думку, є основні причини порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти? (Можна обрати кілька варіантів)

68 відповідей

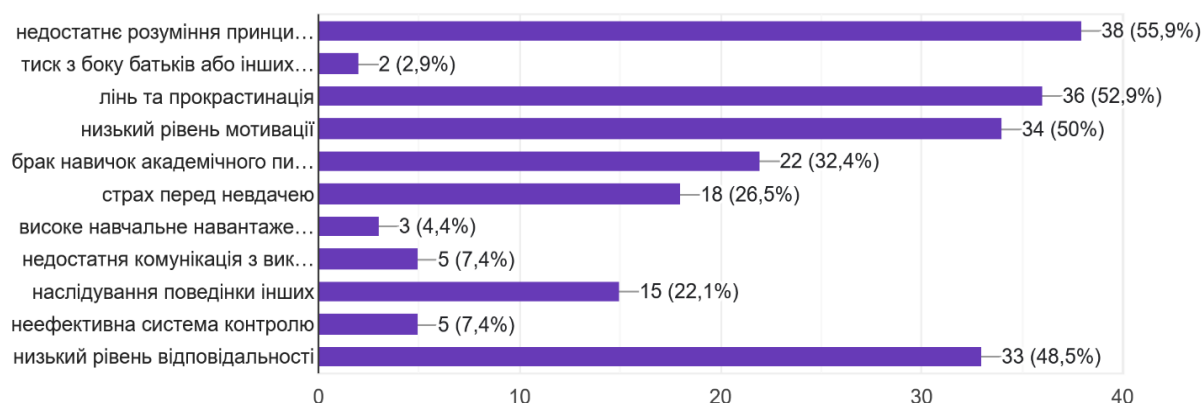

Рис. 7. Причини порушення академічної доброчесності

Це вказує, що НПП пов'язують порушення не лише з навмисним обманом, а й із дефіцитом компетентностей і мотивації.

Для запобігання порушень, за результатами аналізу відкритих відповідей (питання №11), встановлено, що науково-педагогічні, педагогічні працівники застосовують комплекс превентивних підходів

11. Які методи Ви використовуєте для запобігання порушенням академічної доброчесності? (Можна обрати кілька варіантів)

68 відповідей

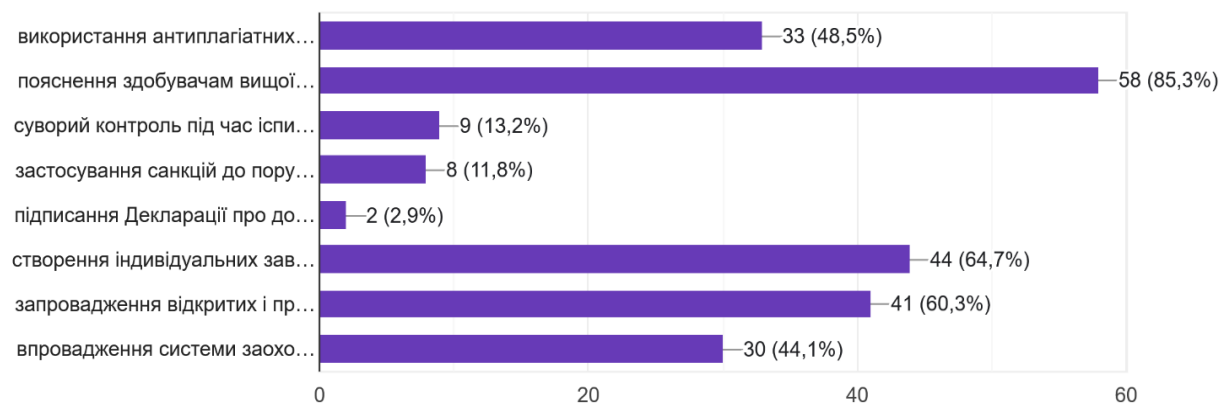

Рис. 8. Методи запобігання порушенням

Серед найбільш поширених методів респонденти зазначають:

- систематичне роз'яснення здобувачам норм і вимог академічної доброчесності, включно з поясненням правил виконання різних видів робіт (85,3%);
- використання інструментів перевірки на плагіат, що забезпечує контроль за дотриманням правил академічного письма (48,5%);
- конструювання індивідуалізованих або варіативних завдань, що ускладнюють можливість копіювання та несанкціонованого використання матеріалів (64,7%);
- запровадження відкритих і прозорих критеріїв оцінювання (60,3%);
- впровадження системи заохочень для здобувачів вищої освіти, які підтримують чесність (44,1%).

На питання №12 «Як Ви оцінюєте рівень дотримання академічної доброчесності в університеті?» відповіді були наступні: 61,8 % – «достатній»; 19,1 % – «високий»; 17,6 % – «середній»; 1,5 % – «низький».

12. Як Ви оцінюєте рівень дотримання академічної доброчесності в університеті?

68 відповідей

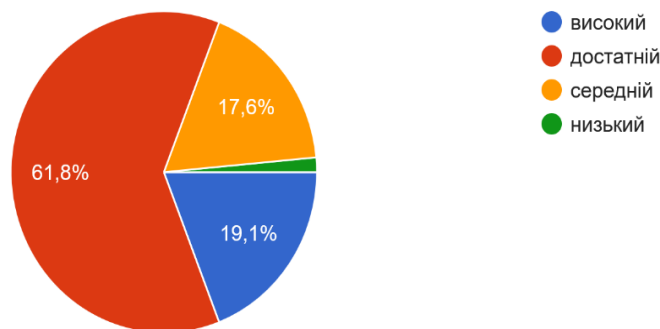

Рис. 9. Оцінка рівня дотримання академічної доброчесності

Таким чином, більшість НПП оцінюють рівень дотримання академічної доброчесності як принаймні задовільний (достатній/високий), водночас є частка викладачів, які вважають, що існує простір для суттєвого вдосконалення.

За результатами опитування щодо сприйняття викладачами рівня дотримання академічної доброчесності серед колег (питання №13) встановлено такий розподіл: 45,6% респондентів вважають, що їхні колеги дотримуються принципів доброчесності переважною мірою, 42,6 % – що ці норми виконуються повністю, тоді як 11,8 % зазначили наявність окремих випадків порушень. Негативних відповідей на кшталт «ні» не виявлено.

13. Чи вважаєте Ви, що Ваші колеги дотримуються академічної доброчесності?
68 відповідей

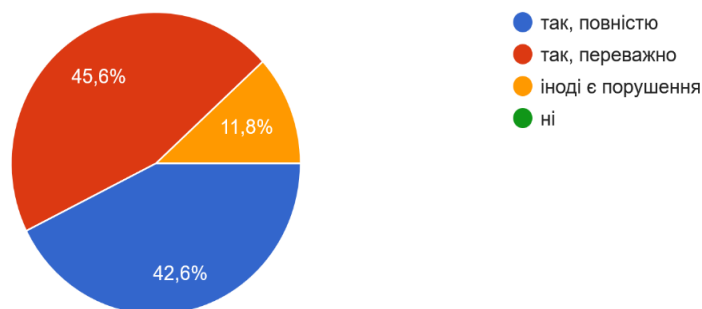

Рис. 10. Оцінка рівня дотримання академічної доброчесності колегами

Отримані дані свідчать про загалом позитивну оцінку колективних практик, хоча частина викладачів усе ж фіксує поодинокі випадки недотримання встановлених вимог.

У відповідях на запитання (№14) щодо наявності випадків академічної недоброчесності серед науково-педагогічних працівників 55,9% респондентів зазначили, що не стикалися з такими ситуаціями, 39,7% повідомили, що подібні випадки трапляються іноді, і 4,4% – що стикаються з ними часто. Незважаючи на те, що більшість викладачів не спостерігають порушень, присутність частки респондентів, які фіксують окремі епізоди недоброчесної поведінки серед НПП, свідчить про наявність потенційних ризиків, що потребують уваги з боку адміністрації та подальшого зміцнення превентивних механізмів.

14. Чи стикалися Ви з випадками академічної недоброчесності серед науково-педагогічних працівників?
68 відповідей

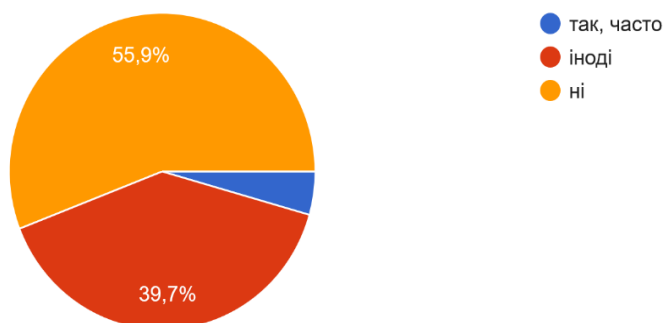

Рис. 11. Наявність випадків академічної недоброчесності серед науково-педагогічних працівників

У відповідях на питання №12 «Що, на Вашу думку, можна покращити в політиці університету щодо зміцнення академічної доброчесності?» викладачі

окреслили кілька ключових напрямів, які, на їхню думку, можуть посилити політику академічної доброчесності в університеті. Найчастіше респонденти підкреслювали необхідність системного інформування – проведення тренінгів, семінарів, інформаційних кампаній та інших просвітницьких заходів, спрямованих на формування усвідомленого ставлення до доброчесності серед здобувачів і НПП.

Викладачі також наголошували на важливості вдосконалення нормативних документів, забезпечення чітких процедур реагування на порушення та гарантування рівного застосування правил. Значна частина пропозицій стосувалася розвитку культури відповідальності, довіри та етичної поведінки, а також формування у здобувачів мотивації до самостійного мислення та чесного виконання робіт.

Серед висловлених ідей – удосконалення форм контролю, індивідуалізація завдань, розвиток навичок академічного письма, розширення доступу до систем перевірки плагіату. Частина викладачів звернула увагу на організаційні аспекти, зокрема на необхідність оптимізації навантаження й посилення мотиваційних механізмів.

Окремі респонденти вказали на достатній рівень чинної політики, вважаючи її ефективною й такою, що не потребує суттєвих змін.

3. Висновок.

За результатами проведеного опитування встановлено, що викладачі добре орієнтуються в принципах академічної доброчесності та послідовно інтегрують їх у навчальний процес. Водночас основними причинами порушень із боку здобувачів освіти залишаються недостатнє розуміння встановлених правил, обмежені навички академічного письма та відсутність належної мотивації. За цих умов ключова роль у формуванні сталої культури доброчесності належить викладачам, які мають забезпечувати системне інформування здобувачів, посилювати власні компетентності, удосконалювати способи комунікації вимог та сприяти розвитку практичних навичок академічного письма.

Опитування також засвідчило загалом позитивну оцінку рівня дотримання норм академічної доброчесності в колективі. Переважна більшість викладачів характеризує поведінку колег як таку, що відповідає встановленим вимогам, хоча окремі респонденти повідомляють про поодинокі випадки недоброчесних практик. У відповідях також фіксується досвід періодичного зіткнення з порушеннями з боку науково-педагогічних працівників, що свідчить про наявність потенційних ризиків та необхідність подальшого зміцнення превентивних і контрольних механізмів у цій сфері.

Викладачі також окреслюють низку напрямів, реалізація яких може посилити політику академічної доброчесності в університеті. Серед них – розширення інформаційно-просвітницьких заходів, удосконалення нормативної бази, забезпечення чітких процедур реагування на порушення, розвиток культури відповідальності та етичної поведінки, індивідуалізація завдань, оптимізація навчального навантаження та розширення доступу до ресурсів, необхідних для забезпечення академічної доброчесності. Окремі

респонденти зазначають достатній рівень ефективності чинної політики, що свідчить про наявність позитивних практик, які варто підтримувати та поширювати.

4. Рекомендації.

Рекомендації щодо удосконалення дотримання норм академічної доброчесності науково-педагогічними, педагогічними працівниками ДУІТЗ:

1. Проводити регулярні тренінги, практичні семінари та методичні майстер-класи для викладачів, спрямовані на удосконалення їхніх компетентностей у сфері академічної доброчесності, академічного письма, коректного цитування, перевірки робіт на плагіат та ефективного реагування на випадки порушень.

2. Розвивати корпоративну культуру доброчесності через формування атмосфери нульової толерантності до будь-яких проявів порушень – як у навчальній, так і в науковій діяльності; стимулювання відкритого діалогу між викладачами щодо проблем забезпечення доброчесності; заохочення доброчесної поведінки через публічне визнання кращих практик.

3. Підтримувати доброчесну взаємодію зі здобувачами вищої освіти через систематичне надання чітких, зрозумілих і зафіксованих у письмовій формі пояснень щодо правил, критеріїв оцінювання, форм контролю та можливих наслідків порушень.

4. Забезпечити доступність і зрозумілість інформаційних матеріалів, зокрема шляхом розроблення стислих пам'яток, інфографіки та коротких пояснень, адаптованих для НПП та здобувачів вищої освіти різних курсів.

3. Забезпечити достатні ресурси для якісної підготовки та перевірки наукових робіт.